

posvemašnju pomoć komisije za radnu snagu; prva faza sastoji se od male proizvodne radionice, koja ponovo pravi viktorijanske pločice u originalnim zgradama, gdje su se proizvođile prije jednog stoljeća.

Budućnost klanca i muzeja su nerazdvojivo povezane. Prije deset godina bilo je malo izbora za ovo područje: nastavljeno propadanje praćeno rušenjem, ili neki oblik rehabilitacije povezan ili s rekreacijom i zabavom ili poviješću i arheologijom. Iako izbor potonjeg nije nikako bio neizbježiv, da je jednom učinjen, nastale su obaveze da se zauvijek zaštite industrijski spomenici klanca kao dio općenarodnog dobra. Slijedećih nekoliko godina muzejski trust tragat će za nekom garancijom o neotuđivosti lokacija u njegovoj brizi, jednom pismenom obavezom od strane nacije za one odgovornosti za konzervaciju i integrirano upravljanje, koji su u posljednjem desetljeću pružili muzeju njegov *raison d'être*. U kojoj mjeri će biti moguće, ili čak poželjno, kretati se dalje prema jednom modelu »nacionalnog parka«, u kojem se savislo upravlja cijelim okolišem klanca teško je predvidjeti, naročito ako se ima u vidu prevladavajući pokret ka razvodnjavanju mnogih od tradicionalnih ideala Zakona o nacionalnim parkovima iz 1949. godine. To nije samo industrijski krajolik klanca, koji je jedinstven, nego također i priroda njegovih konzervacijskih potreba. Nikakvo postojeće zakonodavstvo ne odgovara izdacima na adekvatan način, što je jedan od vječnih problema industrijske arheologije. Neizbježiva revizija administracije nacionalnih parkova, koja će možda uspostaviti koncept neotuđivih središnjih područja zaokruženih manje strogo kontroliranim periferijom, a u isto vrijeme obuhvatiti područja istaknute prirodne ljepote, mogla bi pokazati pravi put, ali ono što je uistinu potrebno jest zakon o nacionalnim dobrima, koji povezuje sve aspekte ambijentalne konzervacije, zaštite i kontrole u jedan zakonodavni spektar. Stoga će u doglednoj budućnosti muzej ostati kao nestatutarano tijelo, s konačnim garancijama od strane nacije, a sa specifičnim odgovornostima za arheologiju klanca. Glasovi prošlosti moraju se izmiriti sa svakodnevnim potrebama zajednice, koja živi i razvija se. Bitno je također održati zajedno razmišljanje o konzervaciji, koja su tako pažljivo izgrađena posljednjih nekoliko godina, premda problem, da se razjasne razlike između povijesti i arheologije, s jedne strane, a privlačivosti kraja

i povećanja s druge strane, predstavlja sve veće poteškoće. U jednom području tako osjetljivom kao što je klanac, njegov bitni karakter može biti uništen »povećanjem«, uvođenjem stranih materijala ili koncepata dizajna ili zbrkanim uređenjem krajolika, koji ne ispunjavaju nikakvu jasnu društvenu funkciju, ali smanjuju historijski ili arheološki integritet mjesta. Postoje sjajni uvjeti za senzitivnu kontrolu u klanu, a jedan od testova politike konzervacije za ovo područje, o kojoj se već dogovorilo, bit će u kojem će se opsegu taj odgovor održati i po obliku i po sadržaju. Paradoksalno je da nema tako mnogo problema s pojedincima, koji mogu poželjeti da promijene svoje nekretnine, obore stabla ili obave zidanje, ma kako bez osjećaja bile te radnje, niti je problem u prvom redu s posjetiocima, koji, možda, predstavljaju jedan od najlakše kontroliranih elemenata u jednadžbi, Iako osjetljivi na tehnike uprave, koja uvelike može odstraniti bilo kakve štetne učinke koje bi posjetioci mogli imati na zajednicu i krajolik; problem je u velikoj mjeri upravo s onim statutarim tijelima u čijim rukama budućnost krajolika, uvelike, leži. Da bi baština klanca imala budućnost traži se razumijevanje u dubinu kao i u širinu; detaljna arheološka, historijska i ekološka procjena zašto je klanac onakav kakav jest, sposobnost da se stoji uz principe, svjesna vježba u suzdržavanju, ali iznad svega osjećaj poniznosti.

Prijevod iz časopisa *Museum*, vol. XXXII, 3, 1980, str. 138—154.

Preveo s engleskog: *prof. O. Tartaglia*

BILJEŠKE

1. M. Rix: »Industrijska arheologija« »Ama-ter povjesničar«
2. M. Rix: »Prijedlog za uspostavu nacionalnih parkova industrijske arheologije«, Časopis za industrijsku arheologiju
3. Muzejski trust je »kompanija s ograničenim jamstvom bez dioničkog kapitala, a registrirana kao dobrotvorna ustanova; na ovaj način to je nekomercijalna organizacija, koja se koristi stanovitim poreznim olakšicama, osobito oslobođenjem poreza na vlasništvo, te mogućnost povrata ličnog i korporacijskog poreza darovatelja, koji ugovorno daju fondove trustu.
4. Prošireno korištenje prestupnika koristi se Zakonom kriminalnog prava iz 1972. god., po kojem stanovite kategorije obično prekršitelja zakona po prvi put mogu raditi u muzeju, što je dio plana rehabilitacije, umjesto da ih se šalje u zatvor.

»Louvre« nauke, tehnologije i industrije Nacionalni muzej nauke, tehnologije i industrije, La Villete, Paris

Tomislav Šola

*Muzejski dokumentacioni centar,
Zagreb*

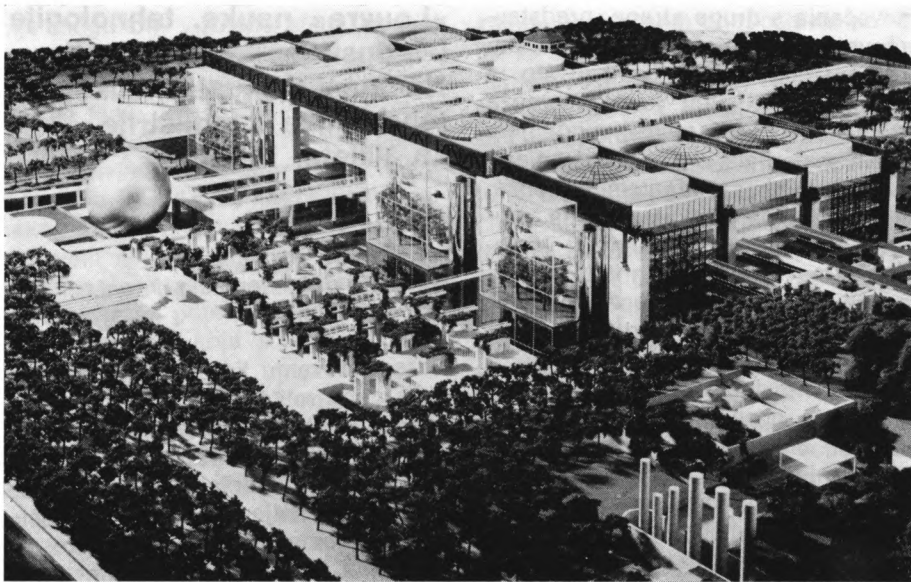
Na savjetovanju koje su prošle godine organizirali Unesco i ICOM¹ imalo upućeniji nije mogao saznati ništa bitno novo o programiranju muzeja. Među korisnim sadržajima pojavila se dobro pripremljena posjeta gradilištu novog Nacionalnog muzeja nauke, tehnologije i industrije. Višesatni boravak u montažnim zgradama, u kojima se odvija sav posao muzeja u izgradnji, pružio je priliku da se stekne uvid u sve aspekte projekta koji bi po mnogočem morao biti i osobit i jedinstven.

Sve velike nacije svijeta (a Francuzi nikad nisu dopuštali sumnju u veličinu svoje) imaju svjetski značajne muzeje nauke, tehnike i tehnologije. Takvu instituciju nacionalnog značaja Francuska ne posjeduje. Otuda je i potekao vrlo prestižan projekt novog muzeja koji bi, bar kako je zamišljen trebao nadmašiti sve ostale gigante (Chicago, London, Washington, München, Moskva) na čijim iskustvima gradi svoje osobitosti.

Značaj nauke i tehnologije, sveprisutnost problema i prednosti koje u svakodnevnicu predstavljaju, izvor su trajne i istinski osnovane motivacije. Pariz će dobiti novu nezamjenjivu veličinu, svojevrsan »Louvre« nauke i tehnologije. Da to bude tako, a shodno veličini ambicije, iza projekta ne stoji naravno samo zainteresirana uprava metropole nego vlada koja je basnoslovno vrijedan projekt unijela u redovni budžet.

Povijest i okolnosti

Onaj tko donekle poznaje Pariz zapitat će gdje je moguće u prepunoj prijestolnici Francuske smjestiti kompleks koji očito zahtijeva mnogo prostora. Kao što je Pariz poslušila »sreća« s otvorenim platom Beaubourg, gdje se smjestila kontroverzna zgrada Centra »Georges Pompidou«, tako je i u ovoj prilici, odumiranjem dijela gradskog tkiva, u arrondissementu La Villette, sjeveroistočno od srca grada, ali unutar cestovnog prstena (dakle u centralnom dijelu Pariza), pronađeno 55 hektara pogodnih za

Maketa Nacionalnog muzeja nauke, tehnike i industrije, La Villette

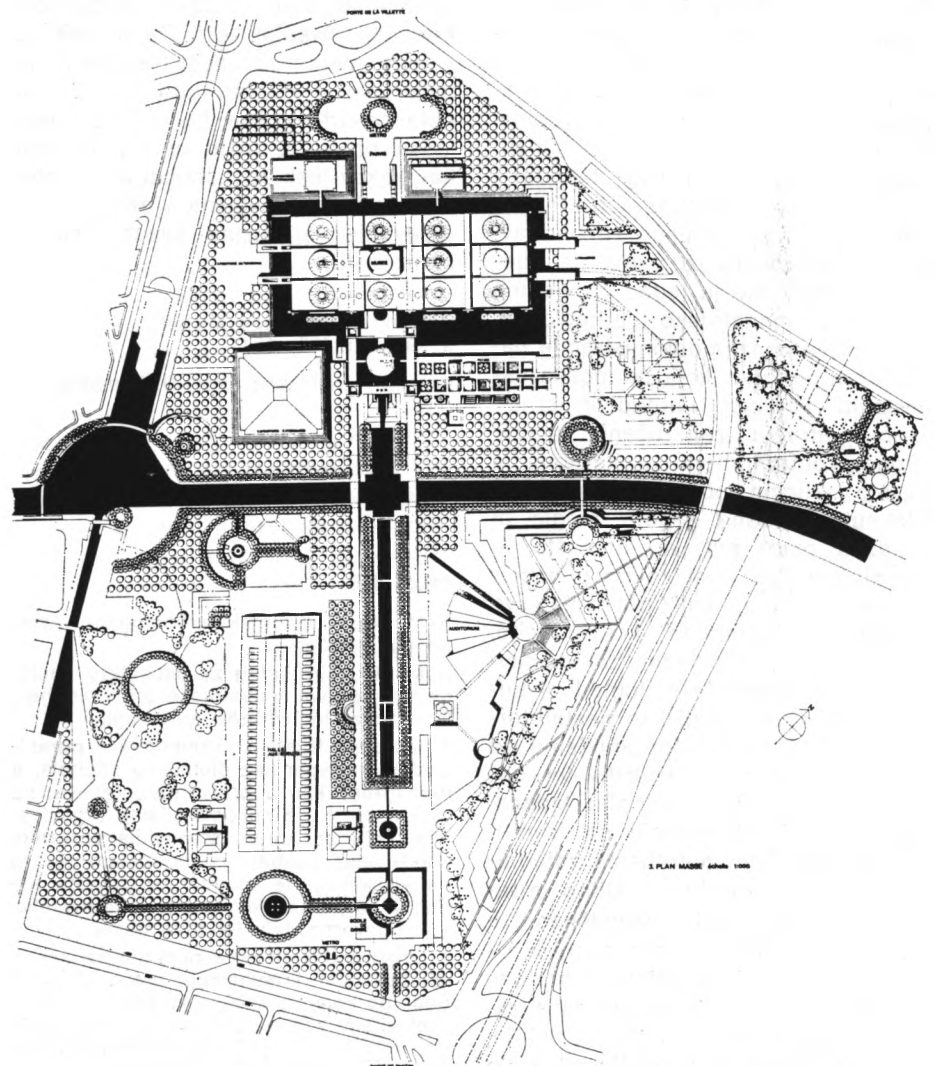
ne klaonica zatvorena. Tako su u regiji koja broji oko 10 milijuna stanovnika oslobodilo spomenutih 55 hektara prostora.

Već 1977. godine predsjednik vlade dao je da se izradi elaborat o mogućnostima za korištenje postojećih zgrada u svrhu muzeja, i to osobito zgrade za prodaju stoke, dužine 300 i širine 150 metara. Poseban elaborat naručen je da se ispita stvarni interes i potreba Francuske za muzejom nauke, tehnike i industrije. Razrada cjelokupnog projekta za sav raspoloživi prostor (jer muzej nije jedini sadržaj) povjerena je trećem stručnjaku koji je s prvom dvojicom imao zadatak obići i sve značajnije muzeje te vrste u svijetu. Tri godine kasnije izabrana je radna grupa za muzej i odabran arhitekt Adrien Fainsilber, poznat i produktivan stručnjak iz

veliki zahvat planiranja gradske sredine. La Villette je sve do potkraj 18. stoljeća zadržao karakter gotovo seoske sredine. S kućama za odmor, mnogobrojnim kafeima i gostionicama dugo je vremena bilo omiljeno izletište Parižana. Sve do druge polovine 19. stoljeća, zbog ravničarskog karaktera i cestovnih pravaca prema sjeveroistoku Evrope, imao je izrazito strateško značenje. Kad se Napoleon zarekao da će »prodavači vode nestati s ulica i svatko uzeti vode koliko bude htio« napravljen je na području La Villette veliki rezervoar vode iz rijeke Ourcq gdje je danas istoimeni kanal. Te instalacije povezale su taj dio Pariza vodenim putem na donji tok Seine, što je donijelo, već u razdoblju restauracije, procvat trgovine i industrije. Unatoč brojnim tvornicama i skladištima, četverostruki drvored sa svake strane današnjega (ogoljelog) kanala bio je omiljen ambijent za šetače.

Godine 1867. s obje strane kanala podignuta je stočna tržnica i klaonica. Ogromni promet i kompleks, koji je sve više rastao, postao je ekspresivnom temom u literaturi i filmu kao što je to, na sličan način, bio slučaj sa središnjom tržnicom Les Hallesu. Tijekom vremena promijenila se i tehnologija i poslovna logika. Više nije bilo praktično imati klaonicu tamo gdje se stoka prodaje, nego tamo gdje se uzgaja. Tom procesu nije se mogla suprotstaviti niti modernizacija zgrada, te je 1971. godi-

Tlocrtni plan cjelokupnog kompleksa

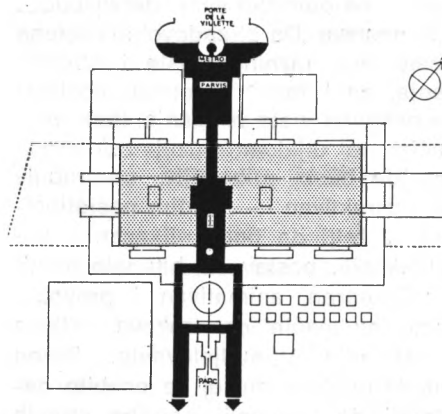

Nanterrea. Slijedeće godine, dakle 1981, predsjednik Mitterand upozna se na licu mjesta sa stanjem projekta i daje podršku. Nepunu godinu poslije, u ožujku 1982, službena izjava Predsjednika najavljuje veliki program arhitekturnog i urbanističkog karaktera koji uključuje uspostavu parka i glazbenog centra. Budući najveći park u Parizu (intra muros)² s 30 hektara površine bit će, u izvedbi povjeren pobjedniku međunarodnog natječaja. Ako smo se i poigrali značenjima kazavši da će novi muzej biti »Louvre« nauke i tehnologije, sami autori projekta novog glazbenog centra (uključivat će i muzej glazbe, što je posebna tema) kažu da će centar biti »Beaubourg« glazbe.

Već danas u montažnim prostorima muzeja djeluje da bi se, kad bude po planu završena prva faza projekta izvedbe (1985. god.), uselili u zgradu muzeja i istog trena počeli stvarni rad.

Programiranje

Najbolje programiranje je ono koje u funkcionalnom obliku uspije pomiriti maksimalan broj općih i pojedinačnih zahtjeva projekta. Kao što je detaljnije u časopisu »Informatica museologica« već bilo govora,³ postoji način da se sistematiziraju elementi za planiranje za stvaranje programa, ali ne postoji limitirana ili univerzalna lista tih elemenata. Svaki projekt je poseban zadatak.

Grafikon iz elaborata o programiranju cirkulacije prometa

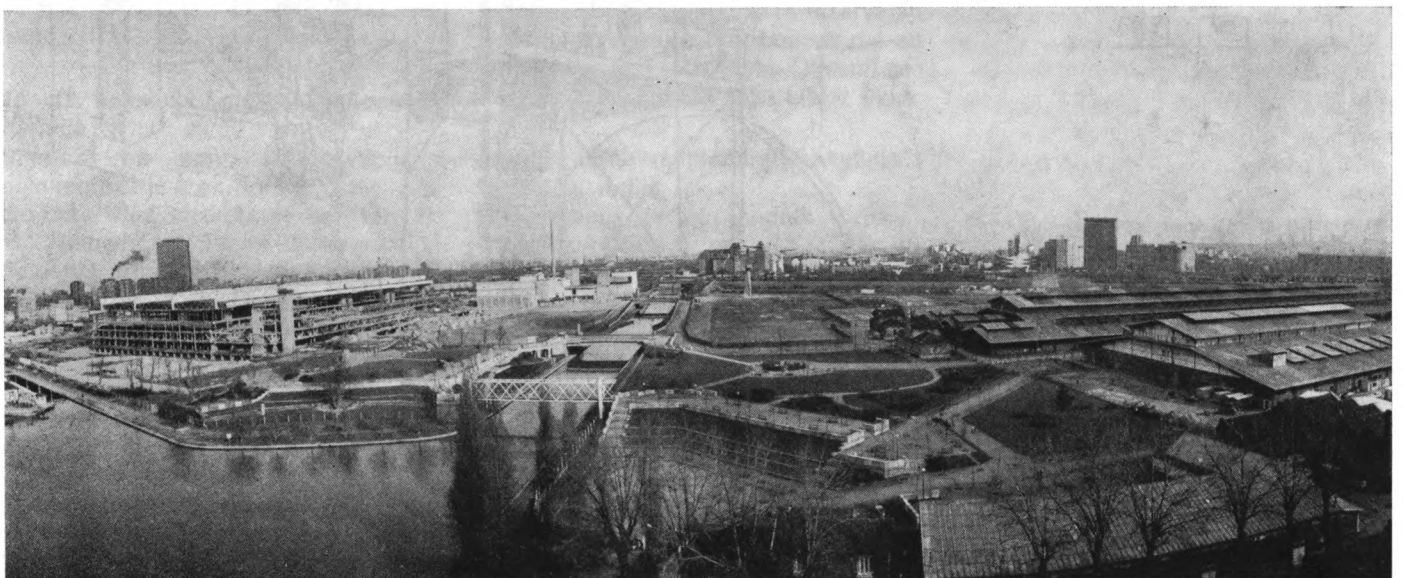
Konstrukcija koja će poslužiti za muzej već postoji, a postoji i još nekoliko objekata koji će biti sačuvani zbog privodljivosti novim sadržajima i potrebama (vidi ilustraciju br. 2.) Sa svojih dvanaest jarmova, kao odvojenih konstruktivnih jedinica unutar jedinstvene konstrukcije, bivša zgrada nameće mnogo šta u artikulaciji prostora muzeja. Njen položaj također. S istočne strane je izdignuta barijera od željezničkih pruga i prstenastog pariškog autoputa, koja sprečava svaku komunikaciju sa susjednom periferijom i uzrokuje vrlo značajne akustičke probleme. Na drugu stranu, niz kanal sve do Ledouxove rotunde na Trgu Stalingrad pruža se neometan pogled. Taj dio uvelike se obnavlja unutar plana za obnovu gradskih

površina. Dvokilometarski potez kanala, kad se potpuno obnovi i podesi šetačima i biciklistima, bit će atraktivna veza između muzeja i gradskog jezgra. Glavna prometna linija cjelokupnog kompleksa muzeja i parka bit će u aksi sjever — jug (vidi ilustraciju br. 3) diktiranoj položajem bivše zgrade prodaje (budući muzej), Velikom halom (budući izložbeni prostor) i točkama priliva pješačkog i motoriziranog prometa koje se u toj osovini nalaze, — naime stanicama metroa i čvorištima Porte de La Villette i Porte de Pantin.

Osobine projekta muzeja

U izvještaju studijske grupe Nacionalnog muzeja nauke, tehnologije i industrije stoji slijedeće: »Ako se situacija na polju naučnih i tehničkih muzeja u Francuskoj usporedi s onim što je postignuto u velikim industrijskim zemljama, očito je da postoje nove i stvarne potrebe koje nisu podmirene s postojećim institucijama i za koje su tradicionalne metode obrazovanja nedovoljne. Danas je osobito važno učiniti da francuska publika postane svjesna naučnog i tehnološkog progresa, stimulirati stvaralaštvo i inovaciju i, naposljetku, poboljšati sliku francuske nauke i industrije kako u Francuskoj, tako i izvan nje. U tom cilju potrebne su nove strukture koje će obuhvatiti naučni i tehnički progres i razvoj ideja.«

Panoramski pogled s jugo-zapada

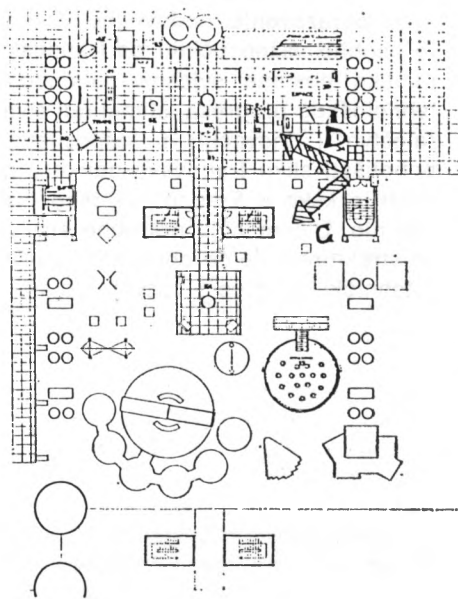
Od novog muzeja traži se razumljivost i komunikativnost, — muzej bi trebao biti koncipiran tako da zadovolji prohtjeve većine, da razinom komunikacije bude prihvatljiv i efikasan kako u predavanju poruke, tako i u ohrabivanju participacije. Kako je zamišljen, muzej će upravo najmanje imati vitrina i dugih pisanih poruka. Tradicionalan muzej kao skladište mrtvih, dekontekstualiziranih predmeta u umjetnoj, estetiziranoj ekspoziciji »kriv« je za veliki dio negativnih primisli koje obeshrabruju moguće posjetioce. Muzeji nauke i tehnologije u sretnom su položaju jer iskustva historiziranja postava i njegove nečitke estetizacije nisu tako velika kao u drugim muzejima. Očito u liniji ovog razmišljanja, radna grupa je predložila da se povijesni elementi u postavu upotrebljavaju samo na mjestima gdje se time »bitno pojašnjuje sadašnja situacija i pokazuje intelektualna linija koja je dovela do rezultata«. Već u ovoj fazi projekta

nastoji se domisliti svaki detalj budućeg postava. Da bi zadovoljio potrebe posjetilaca raznih uzrasta i obrazovanja, pa i raznih interesa, postojat će nekoliko vrsta izlaganja. Ipak, najvećim je dijelom muzej zainteresiran da bude prihvatljiv, upotrebljiv pa i atraktivan — mlađim posjetiocima. U želji da bude efikasan u komunikaciji, postav će biti vrlo multidisciplinaran, animativan i provokativan na način da izazove aktivno istraživanje i sudjelovanje. Pored mlade publike, muzej će osobito nastojati da zadovolji potrebe stranih posjetilaca i hendikepiranih.

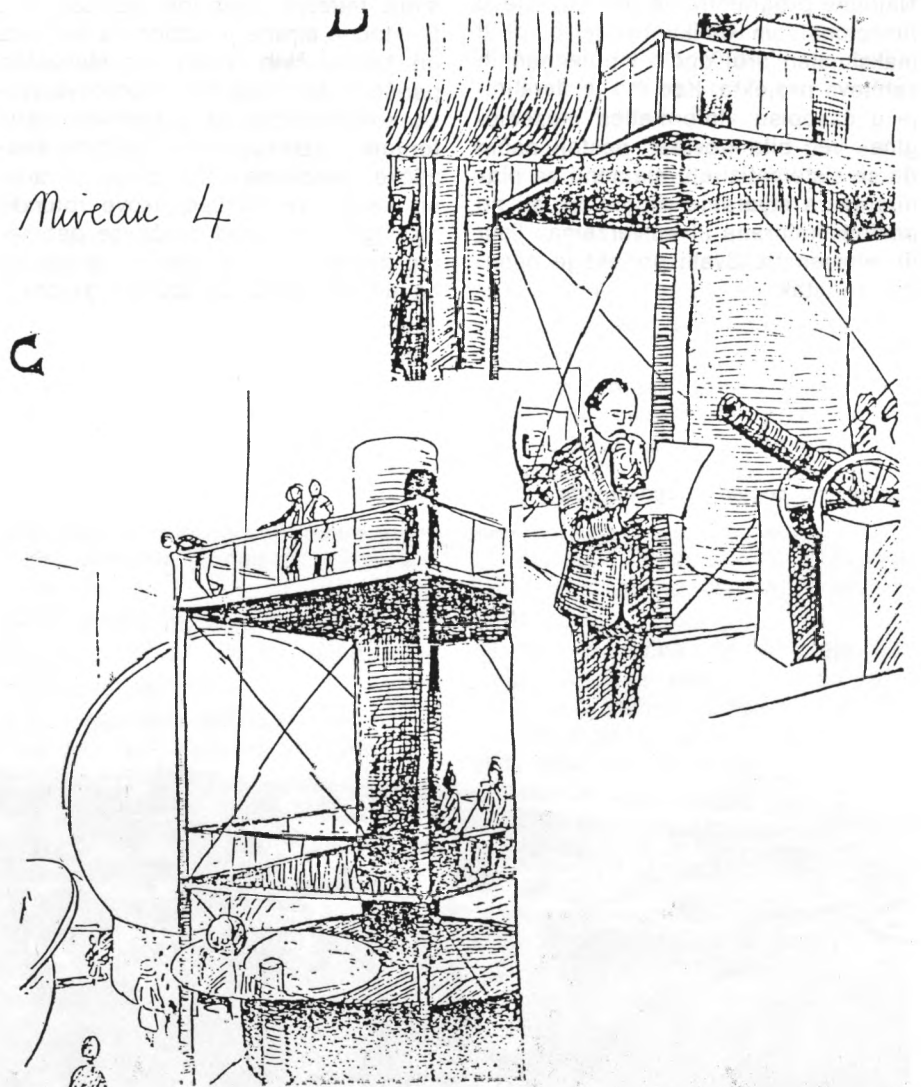
Koncepcija koju je ponudila radna grupa teško bi dobila jednodušnu podršku tradiciji sklonih muzejskih radnika. I naklon slušalac stiže dojam da su stvaraoci koncepcije programeri i budući kustosi namjerno zaboravili klasični muzejski sklop i definiciju koja mu prethodi. Na prvo mjesto zadataka budućeg muzeja

stavljaju izložbenu djelatnost, ne ignorirajući, dakako, ozbiljnost posla u pripremi i ne misleći samo na povremene izložbe. Već u samom projektu tzv. stalni postav se naziva polustalnim predmijevajući dinamične izmjene.

Cilj multidisciplinarnog pristupa je nadvladavanje fahiziranja i katalogizacije znanja u civilizaciji industrijske revolucije. Postindustrijsko doba s mikroprocesorima, koji su nam dopustili da naš planet vidimo jednim pogledom i s drugog nebeskog tijela, omogućilo je i nametnulo potrebu za holističkim pristupom, za panoramskim pregledom kojim je moguće uspostaviti logične linije i kontekstualizirati pojedinačne spoznaje. Vraćajući se svojoj prirodi, muzej prestaje biti trodimenzionalna enciklopedija i tematski, živi priručnik. Budući Nacionalni muzej nauke, tehnike i industrija neće imati odjeljke imenovane po akademskoj nomenklaturi: matematika, fi-

Miveau 4

Bulevar »périphérique«, bivše klaonice prije rušenja i kanali

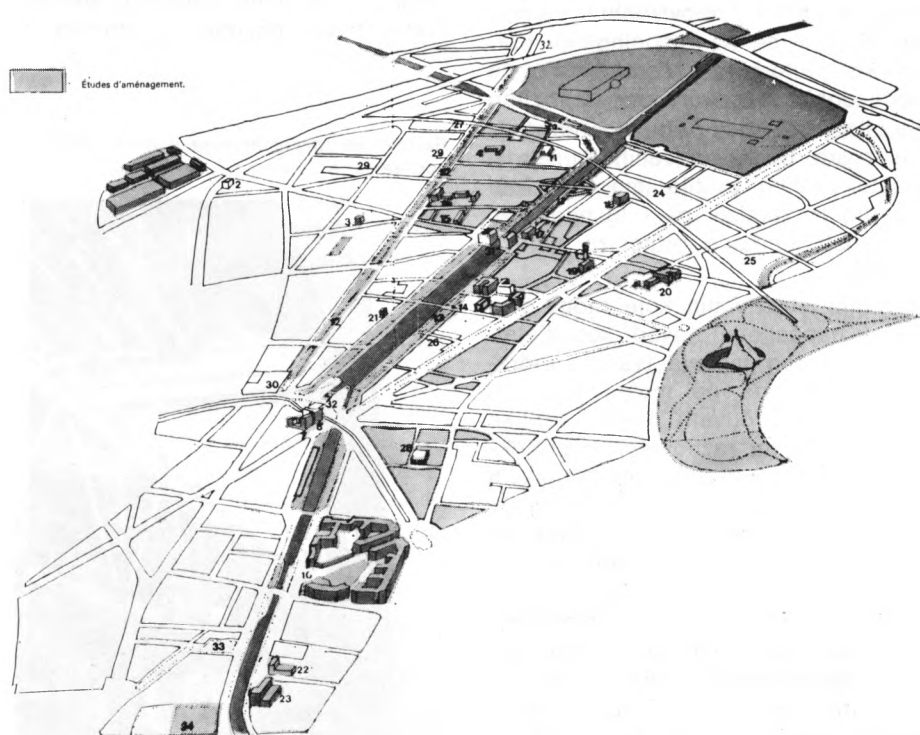
zika, kemija, astronomija itd., nego će cjelovito tretirati teme kao svjetlo, prostor, voda, zdravlje i tome slično. Zahtjev je programa, također, da među tim temama i njihovom prostornom smještaju postoje smislene veze i prijelazi. Neke suvremene, aktualne teme kao što su, kako je bilo rečeno, energija ili informiranje bit će obrađene grupiranjem komponenti zajedničkih nekolicini tema, izbjegavajući ponavljanje, ali pokazujući tako ujedinjujuće elemente u prezentaciji nauke i tehnologije.

U tematskim dijelovima postava bit će grupirani i stari i novi predmeti, a mnogo će se upotrebljavati audiovizualna sredstva i kompjutori kao metoda za stvaranje potpunog i zaokruženog uvida u tematski kompleks. Gdje god to bude moguće, nastojat će se dati projekcija teme ili problema u nekom budućem vremenu koristeći se prilikom da se ukaže, makar i u hipotezama, kakvim posljedicama na budućnost može utjecati tehnološki izbor danas. Kao ni prethodna ambicija ni ova posljednja nije unikum u svijetu ali opredjeljenje nije tim manje značajno. Da muzeji služe i užitku, kako stoji u nekim definicijama, ovaj projekt želi i dokazati, pa se na nekoliko mjesta u projektu ta ambicija navodi. Stoga se stranim smatraju sve okolnosti koje umaraju i opterećuju komunikaciju. Koliko god je to briga autora postava i izložbi, jednako je i odgovornost arhitekta i dizajnera.

Da bi ostao u uskom doticaju s najnovijim razvojem, u povremenim akcijama muzej će morati, po zaključku radne grupe, učiniti slijedeće:

- poduzeti napor da objasni metode istraživanja i tehnologije,
- održavati povremene izložbe i prostore za tekuće događaje čime će biti

U rješavanju urbanističkog koncepta i sadržaja sjevero-istoka Pariza, kompleks muzeja samo je najvažniji dio (prvi vrhu označen tamnije)

u punom doticaju sa svakodnevicom i stoga atraktivan,

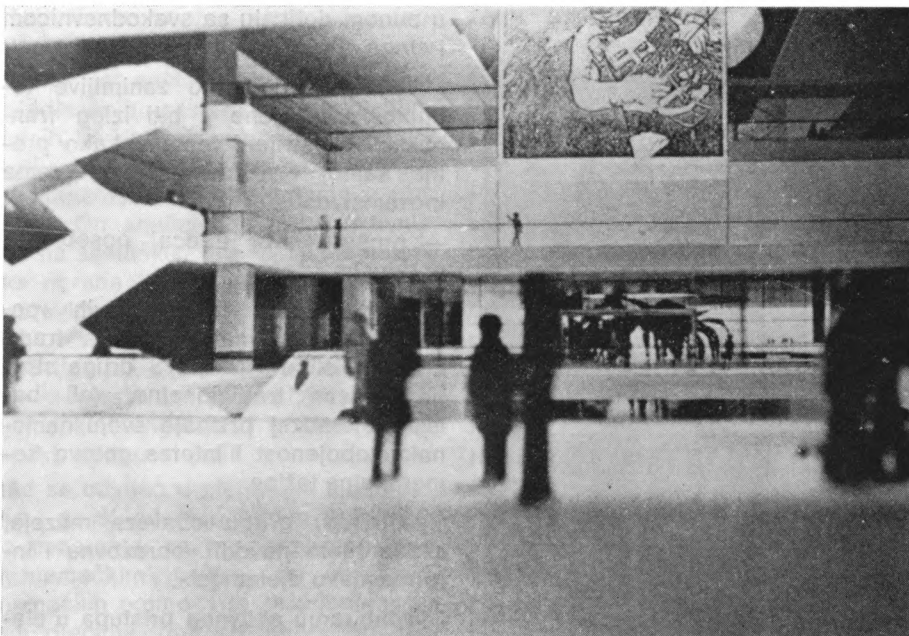
— pokazivati osobito zanimljive tehnološke uspjehe i biti izlog francuske industrije i tehnike kako prema samoj Francuskoj, tako prema inozemstvu;

— proširiti svoj utjecaj posebno s putujućim izložbama.

Ekspanzivnost i ažurnost ovih »posebnih uputa« malo sliče na tradicionalnu sliku muzeja. S druge strane, sasvim tradicionalno, (ali bar iskreno) muzej priznaje svoju nacionalnu obojenost i interes gotovo komercijalne težine.

Kao drugu grupu obaveza muzeja, radno tijelo navodi »obrazovnu i informacijsku djelatnost«.

U odabiranju aktivnog pristupa u elaboratu radne grupe posve se zaboravlja definicija muzeja koja, makar i nehotice sugerira da je izlaganje, ako ne već manje važno, ono ipak samo završni čin jednog posla. Ne bez dubokog zahvata u definiciju, prezentacija je stavljena na prvo mjesto. Kako god obrazovanje u muzeju i informacijska djelatnost mogu biti smatrani zasebnim poslovima, ipak nije pogrešno tretirati ih kao usmjerenje i artikulaciju same prezentacije. Unatoč tome, navedeni su kao druga važna grupa poslova i aktivnosti.

Snimak unutrašnjosti makete

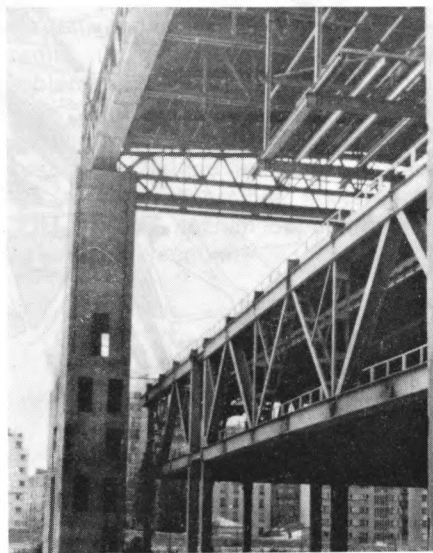
Pod obrazovanjem se, naravno, misli na rad sa školskom djecom i omladinom, djelomice, na obrazovanje ponuđeno svim zainteresiranima. Sav taj program, zna se već sada, bio bi besplatan. U muzeju će postojati naučna i tehnička knjižnica, vjerojatno organizirana na iskustvima knjižnice u Beaubourgu (potpuno otvorena, osovana na principu samousluge, - besplatna). Također je u planu da se uspostavi velika fototeka, kinoteka naučnih i tehničkih filmova te banka audiovizualnih materijala. Publici će na raspolaganju stajati kompjutorizirani centar gdje će moći dobiti odgovore na najrazličitija pitanja i korisna uputstva na daljnje izvore. Svaki od većih muzeja u svijetu sličnog profila ima realiziran bar dio te zamisli, pa i tu nije riječ o novosti koliko o prilici za cjelovit pristup.

Na polju istraživanja koje radna grupa tek naposljetku navodi kao djelatnost budućeg muzeja (valjda podrazumijevajući da će muzej skupljati i obrađivati i čuvati) posla i prilike za suradnju na raznovrsnim projektima bit će izuzetno mnogo. Dio takvih istraživačkih radova bit će moguće obavljati u samom muzeju. Jednom završen, a do tog će proći znatno više vremena no što je planirao, muzej će funkcionirati kao ogroman stroj sa strogo odijeljenim funkcijama: vlastite preparatorske radionice, laboratoriji, dizajnerski studiji, radionice opreme, servisi za održavanje itd.

Posebne natuknice za planiranje

Postojeća dokumentacija⁴ i usmeni komentari projekta od strane kustosa daju na znanje mnoštvo pojedinosti koje će sustavno poredane i riješene činiti uspješan projekt muzeja. Kao i Beaubourg i La Vilette će vjerojatno postati mjesto razmirica između sindikata i uprave: muzej će biti otvoren za publiku od 9 sati ujutro do 22 sata, šest dana u tjednu, a kao i Beaubourgu totalna orijentacija na posjetioča, — za volju njegovog komfora i efikasnosti posjete, — donijet će

Radovi na zgradi muzeja u ljeto 1982. godine

dodatne obaveze i teškoće. Posebna briga bit će pružena upravo tzv. općoj publici koju treba dočekati sa spremnim i potpunim informacijama o muzeju, o postavu, izložbama i ostalim aktivnostima, te ostalim mogućnostima za rad, studij, istraživanje ili zabavu nudi muzej. Briga će sezati i do obavještanja o posljednjim naučnim i tehničkim novostima.

U Francuskoj se ulaz plaća svakim danom osim nedjeljom, ali će u novom muzeju postojati, po pravilima dobrog marketinga, besplatna zona kojoj je zadatak da posjetioča zaintrigira i nagovori na posjet; muzej je u parku i za očekivati bi bilo da će mnogi »svratiti«, a to tim više što glavna poprečna pješačka prometnica prolazi kroz samo zdanje muzeja. Parkovne površine, šetališta uz kanal, vodene površine u »opkopu« cijelog muzeja s prostorima za odmor, atraktivnim vezama unutrašnjeg i vanjskog prostora povezanih vegetacijom, vodom, izlošcima i sl., činit će atraktivan sklop koji privlači i one koje u muzej ne vuče čvrsta namjera.

Kako se predviđa velik promet posjetilaca, posebna pažnja morat će biti obračena logičnom i laganom cirkuliranju u razradi svake od pojedinih tema ili prostornih jedinica. To je važan dio programskog rješenja. Dina mična izložbena djelatnost i česte promjene postava moraju biti omogućeni fleksibilnošću prostora i propusnošću za velike ili teške objekte. Programacijska shema nametnula je projektantima još jednu pomalo bizarnu obavezu koja bolje no išta pokazuje stav muzeja prema svojoj ulozi: sva oprema zgrade, kao na primjer air-condition, mora biti izvedena, kaže se u projektu« didaktički»; sve te instalacije, radionice i ostalo moraju biti vidljive i pridonijeti, makar kao živi i funkcionalni dio, muzejskoj prezentaciji.

Nova generacija giganta

Novo vrijeme pokazuje da je i suvremeni muzej očitovanje institucionalizama društva u kojem nastaje, te da nije napravio onaj konačni i revolucionarni pomak prema posvemašnjoj neovisnosti o kolektivnim ambicijama zajednice ili određene društvene sredine. Klasični muzej je reprezentativan i prestižan po karakteru, nostalgičan, estetiziran i pomalo nekrofilno zainteresiran za mrtvi svijet predme-

ta. Od novog muzeja se očekuje da ne bude reprezentativan nego reprezentirajući, — da bude aktivno vrednovanje prošlosti u kontekstu potreba suvremenosti; od novog muzeja se očekuje da obrazuje, odgaja i zabavi, — da bude mjesto demokratskog pristupa svim razinama informacijskim i mjesto u kojem se razvija dinamična komunikacija s posjetiocima. Demokratski oblici suvremenih muzeja (ekomuzeji, neighborhood muzeji, ostali prijelazni oblici) pokazuju da muzeje ne prave oni, nego i za nas. Za »mamut-instituciju«, kakva će biti novi muzej u Parku Villette, simpatije će biti podijeljene: unatoč najsvremenijim muzeološkim koncepcijama, unatoč stvarnim, ne fiktivnim, komunikacijskim kvalitetama, unatoč osobitom identitetu koji će ostvariti, mnoge će smetati taj elafantizam u kojem se ambicija nacionalne slave (na užtrb pokrajine) ne mogu prikriti. Istini za volju, treba ipak reći da se takva prestižna svjetska utrka čini paradigmatički simpatičnom alternativom (valjda i rješenjem) »potrebe« za nacionalnim nadmetanjem. S druge strane, upućenjem je jasno da suvremeni muzej mora proći i fazu »zakašnjelog« elefantizma jer se ta faza muzejskog fenomena poklapa s izgradnjom suvremene muzeologije, muzeografije i novog muzejskog kadra. Čini se da muzeji trećeg vala (da parafraziramo A. Toflera) u izgradnji svoje filozofije imaju potrebu za katedralama.

Prostor i sadržaji muzeja

Osnovna djelatnost (40 000 m²) 82000 m²

(Stalni postav, povremene izložbe)

Ulazni prostor

Prostor za učenje

Istraživanje (19 700 m²) 32 000 m²

(glavni ulazni prostor, restoran, kafe-terija, hemisferično kino, susreti, predavanja, tekući događaji i »sobe otkrića«,

dokumentacija, administracija)

Pomoćne službe (38 800 m²) 39 000 m²

(depoi, sobe za tehniku i radionice, laboratorija i kompjuterska služba, skladišta, sobe usluge i toaleti)

parkiralište (2 000) mjesta) 3000 mjesta

(u zgradama su navedene površine koje će biti ostvarene I. fazom projekta, — do 1985. godine)

BILJEŠKE

1. »Museum Planning: from Methodology to Reality« 28—30 lipanj 1982. Paris
2. »Programming for Museums«, Museum, vol. XXXI, br. 2 (tematski broj)
3. »Informatica museologica«, br. 1—2, 1982. Zagreb
4. Izvadci iz projekta, sažeci izvještaja radne grupe, primjeri rješavanja programskih jedinica, uvid u projektne dokumentaciju- detaljne makete i dijagrami artikulacije prostora i postava muzeja itd.